PANYAPAT
ปัญญาพัฒน์

JSDP
Journal of Spatial Development and Policy
https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JSDP/index

Research Article

Developing the potential of the Sufficiency Village Creative Group, Ban Dong Keng, Village No. 7, Bo Yai Subdistrict, Borabue District, Maha Sarakham Province

Chaiya Hom-on[1] and Pimporn Phukrongpet[1*]

[1] *Community and Social Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Maha Sarakham University, Thailand*

[*] *Corresponding author. E-mail: pimporn.p@msu.ac.th*

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the operational potential of the Dong Keng Sufficiency Village Creative Group, Village No. 7, Bo Yai Subdistrict, Borabue District, Maha Sarakham Province. This research is qualitative research, by studying information from various documents related and went to the area to interview key informants specifically selected it consists of 20 chairmen, committee members, community leaders, and related people. The research tools include participant observation. In-depth interview and group discussion, then they were analyzed for content and presented descriptive data. The results of the study found that Dong Kheng Sufficiency Village Creative Group, Village No. 7, registered as a community enterprise group in 2020. The main activity in the group is silk weaving. Have good internal management and the group received good help and support from government agencies. Activities within the group range from growing mulberries feed the silkworms, silk weaving, and using various natural materials used in dye silk. Potential that affects operations has two parts: internal potential related to people, management of resources involved in production, resulting in the production of the group. External potential about the agencies that come to support Opportunities received for the betterment of the group. Problems and obstacles were the insufficient amount of water and the rain does not fall according to the season. As a result, the planting of mulberry that is used as food for silkworms is not sufficient, resulting in a reduced amount of silkworms being raised. In addition, the COVID-19 outbreak situation has an unfavorable effect on group activities.

Keywords: Group Potential Development, Creative Group, Sufficiency Village, Silk Weaving

Received: 26 January 2024;
Revised: 15 March 2024;
Accepted: 3 April 2024

© 2024 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy
ISSN: 2985-220X (Online)

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ไชยา หอมอ่อน[1] และ พิมพ์พร ภูครองเพชร[1*]

[1] *สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนและสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประเทศไทย*

* *Corresponding author. E-mail: pimporn.p@msu.ac.th*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงานกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยประธาน กรรมการ สมาชิก ผู้นำชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็ง หมู่ที่ 7 จดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2563 กิจกรรมหลักในกลุ่มคือการทอผ้าไหม มีการบริหารจัดการภายในที่ดี และกลุ่มได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างดี กิจกรรมภายในกลุ่มมีตั้งแต่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การทอผ้าไหม มีการนำวัสดุธรรมชาติต่างๆ มาใช้ในการย้อมสีผ้าไหม ศักยภาพที่มีผลต่อการดำเนิน มี 2 ส่วน ศักยภาพภายในเกี่ยวกับคน การบริหารจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการผลิตส่งผลในด้านการผลิตของกลุ่ม ศักยภาพภายนอกเกี่ยวกับหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน โอกาสที่ได้รับเพื่อการพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น ปัญหา อุปสรรค คือ ปริมาณน้ำไม่พอเพียง และฝนไม่ตกตามฤดูกาล ส่งผลให้การปลูกหม่อนที่ใช้เป็นอาหารของไหมไม่เพียงพอทำให้เลี้ยงไหมได้ปริมาณน้อยลง อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด – 19 ที่ส่งผลไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพกลุ่ม, กลุ่มสร้างสรรค์, หมู่บ้านพอเพียง, การทอผ้าไหม

© 2024 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

ประเทศไทยอยู่กับคำว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนามายาวนานซึ่งยังไปไม่ถึงขั้นเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากการติดขัดการพัฒนาหลายๆ อย่างที่เห็นได้ชัด คือความขัดแย้งทางการเมืองที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเลือกตั้งอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ประเทศไทยยังอยู่กับที่ไม่พัฒนา ภายหลังเกิดการขยายตัวของระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ขยายตัวมากขึ้น และเข้ามามีส่วนในการบริหารประเทศ ทำให้มีการแข่งขันทางธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการแข่งขันที่สูงขึ้นไม่ใช่ทุกคนที่มีสามารถสร้างรายได้ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของฐานะ โดยพบว่า การครอบครองที่ดินโดยส่วนมากอยู่กับเพียงบางกลุ่มที่มีฐานะร่ำรวย ส่วนมากที่ไม่ได้มีฐานะร่ำรวย ไม่มีที่ดินครอบครอง จึงเกิดคำว่า รวยกระจุก จนกระจาย ที่กำลังเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบอย่างมากต่อประเทศไทยทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจกิจ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจ ทำให้ประชาชนไม่สามารถพึ่งตนเองได้โดยการจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจรากฐาน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการที่ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

เป็นการดำเนินกิจการที่นำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาสร้างมูลค่าเพื่อสร้างเป็นรายได้เข้าสู่ครอบครัวและชุมชน ซึ่งแนวนโยบายเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ ฉบับที่ 10 มุ่งเน้นหลักเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนเสริมสร้างบทบาทครอบครัว ให้สามารถจัดการตนเองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครองและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมียุทธศาสตร์รองรับ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรม นำความรู้ มีสุขภาวะดี มีครอบครัวอบอุ่น มีความสามารถในการพึ่งตนเองได้มากขึ้น 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ตามความพร้อมของชุมชน 3) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เพื่อช่วยแก้ปัญหาความยากจนและมีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น 4) พัฒนาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 5) เสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการประเทศมุ่งสร้างความเข้มแข็งในสังคมอย่างยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 9 -11 ที่ยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากการเพิ่มผลผลิตการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรม ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 ยังคงยึดหลักเศรษฐกิจ พอเพียง ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงและให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยหากการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ดี มีการวางแผนการผลิต การตลาดที่ดี นำไปสู่การาร้างรายได้ที่กระจายสู่คนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดี ก็จะเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 (อภิชาติ มหาราชเสนา, 2551) ซึ่งเกิดแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัว เรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทดลองปฏิบัติจริง รวมทั้งเสริมหนุนกลุ่มที่มีการรวมตัวที่มีการรวมตัวอยู่แล้วให้เข้มแข็ง เน้นศักยภาพความพร้อมของชุมชน เชื่อมโยงกับการทำมาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่ระดับปัจเจก ระดับครอบครัว จนถึงระดับชุมชน คำนึงถึงความพร้อมพออยู่พอกินเป็นลำดับแรกก่อนที่จะเชื่อมต่อกับชุมชนและสังคมภายนอกในการส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในเชิงพื้นที่หรือประเด็นความสนใจและเสริมหนุนชุมชนที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มต่างๆ อยู่แล้วให้มีขีดความสามารถในการพัฒนามากขึ้น โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อบุคคล สื่อการศึกษา สื่อท้องถิ่นและสื่อระดับชาติ รวมถึงการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการการเงินการคลังเพื่อเอื้ออำนวยให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง (ธีรพงษ์ มหาวีโร, 2550)

ซึ่งการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ร่วมทำกิจกรรม ผ่านการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เป็นมรดกดั้งเดิมของท้องถิ่น โดยส่วนมากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นสินค้าที่เป็นประเภทเดียวกัน ขาดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการวางแผนบริหารจัดการ การคำนวณต้นทุนการการผลิตให้เกิดความคุ้มทุน และขาดช่องทางการขาย ซึ่งเป็นปัญหาหลักของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลายๆ กลุ่ม ที่มีกำลังผลิตสินค้ามากมาย แต่หาตลาดไม่ได้ ทำให้ไม่มีรายได้เข้ากลุ่ม ซึ่งในยุคปัจจุบัน การตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการสินค้า ที่มีความแปลกใหม่ มีนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ต่อการใช้งาน ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องปรับตัว โดยการนำนวัตกรรมมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีตอบโจทย์ต่อความต้องการของตลาด และเกิดความคุ้มค่า คุ้มทุน สร้างมูลค่าและรายได้ให้กับกลุ่ม (กรมพัฒนาชุมชน, 2560) จึงนำมาสู่การดำเนินการศึกษาศักยภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม และเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่ม ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) การจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) สำรวจบริบทและสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยนี้ดำเนินการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิก ผู้นำชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview Guideline) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) การจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นแนวทางตามประเด็นการศึกษาและเครื่องมือสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงวุฒิก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้รับจากสารหนังสือ บทความ สื่อสารสนเทศ ตลอดจนถึงเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาเอกสาร

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจดบันทึกเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลโดยตรงก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดเวลาและสถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์และตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยทำการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการวิจัย โดยมีการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต การบันทึกภาพ นำมาจำแนกข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นหัวข้อการศึกษาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้แนวคิดวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของกลุ่ม กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การนำภูมิปัญญาที่มีมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และความเข้มแข็งของกลุ่ม และใช้แนวคิด Business Model Canvas (Osterwalder, A., & Pigneur, Y., 2010) อธิบายภาพรวมในการทำประกอบการ รูปแบบและปัญหาของการดำเนินงาน ทำความเข้าใจในสินค้า การตลาดทและศักยภาพภาพของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การระดมความคิดเพื่อร่วมหาวิธีทางแก้ปัญหามาพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนากลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่ม

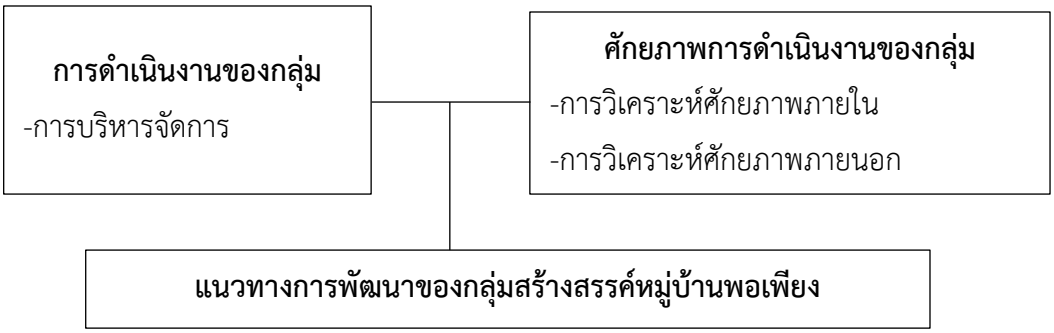

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

กลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง ดงเค็ง หมู่ที่ 7 ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ 2563 โดยมีนายมนตรี จันละคร ผู้ใหญ่บ้านบ้านดงเค็งหมู่ที่ 7 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า และความต้องการให้มีการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชน จึงได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้รับมอบหมายจากสำนักงานเกษตรอำเภอบรบือให้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้น เพราะบ้านดงเค็งยงไม่กลุ่มที่มีการดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้ใหญ่บ้านจึงได้เล็งเห็นว่า การทอผ้าไหม เป็นสิ่งที่คนในชุมชนทำกันอยู่แล้วและเห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชนว่าสามารถพัฒนาต่อยอดได้ จึงเรียกชาวบ้านมาประชุมหารือและชักชวนคนในชุมชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม จึงได้ดำเนินในการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจขึ้นโดยมีหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือ คือเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอบรบือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอบรบือเข้ามาช่วยในการจัดตั้งกลุ่มและขึ้นทะเบียนโอท็อปโดยมี นางสาริณีย์ ศรีภักดี ได้เป็นคมคิดชื่อกลุ่ม โดยมีหลายกิจกรรมในกลุ่มคือ 1.การเลี้ยงไหมและทอผ้า 2.การตัดเย็บและแปรรูป 3.การถนอมอาหารและแปรรูปอาหาร 4.การทอเสื่อกก และ 5.การจักสาน สมาชิกเริ่มแรกมีจำนวนสมาชิก 6 คน ซึ่งแต่ก่อนบ้านดงเค็งเคยมีกลุ่มที่ดำเนินการ คือกลุ่มเลี้ยงหมูเลี้ยงไก่ ซึ่งประธานกลุ่มเอง เคยเป็นคณะกรรมการในกลุ่มด้วย จึงได้นำการทำงานระบบกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกลุ่ม ต้องวางแผนเรื่องการเงินให้ดี ซึ่งการรวมกลุ่มจะสามารถเพิ่มกำลังการขายได้มากขึ้น เช่น การนำผลิตภัณฑ์มาฝากตัวแทนสมาชิกในกลุ่มนำไปขาย ตามการออกงานต่างๆ เป็นต้น และก็ได้มีโอกาสได้ทำงานเกี่ยวกับผ้าไหม ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ พัฒนาชุมชนอำเภอ และกลุ่มหม่อนไหม โดยเข้ามาสนับสนุนของกลุ่ม

1. ศักยภาพภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

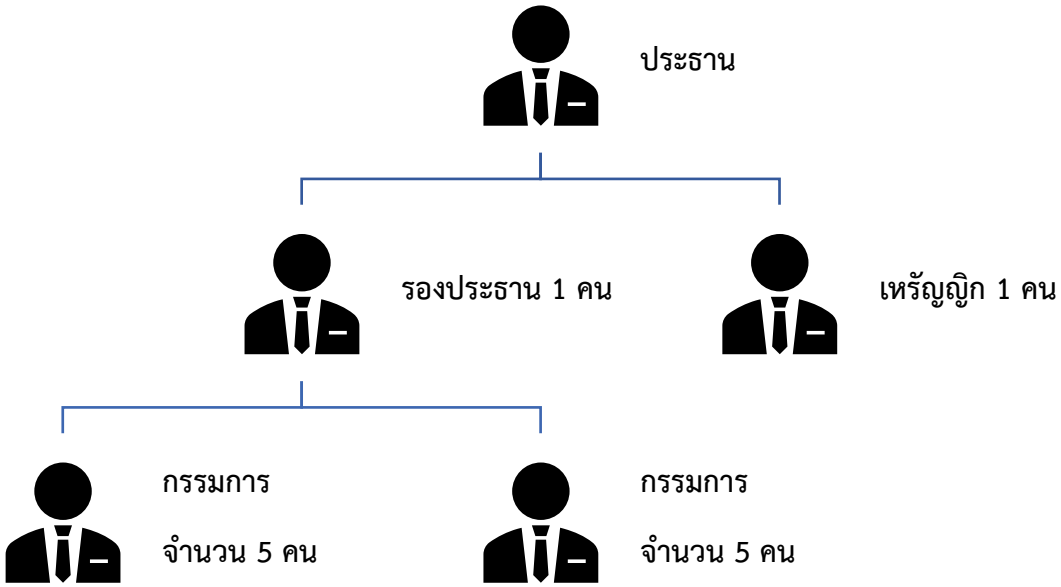

ภาพที่ 2 โครงสร้างกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7

1.1 ด้านคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7 มีทั้งหมด 13 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76 มีอายุเฉลี่ย 50 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมการศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร โดยสมาชิกภายในกลุ่มมีคุณลักษณะเหมือนกันคือ มีความสนใจในการดำเนินงานของกลุ่มกิจกรรมหลักๆ คือ การทอผ้าไหม ซึ่งสมาชิกก็จะมีความรู้ในขั้นตอนการเลี้ยงและการทอผ้าไหมอยู่บ้าง แต่แตกต่างต่างกันออกไป ตามทักษะความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น บางคนถนัดมัดหมี่ บางคนถนัดสาวไหม และบางคนถนัดทอ เป็นต้น หรือบางคนสามารถทำได้ทุกขั้นตอน แต่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญมากๆ เพียง 1-2 ขั้นตอน

1.2 ด้านภาวะผู้นำ ผู้นำ เป็นผู้นำที่ยังเป็นเยาวชนและอายุน้อยน้อยที่สุดในสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งความเป็นเยาวชนของผู้นำกลุ่ม ทำให้มีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นอย่างมาก มีการพัฒนาตัวเองที่ไม่หยุดนิ่ง และนำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินที่ก้าวไกล สามารถเข้าใจบริบทการบริหารจัดการแบบกลุ่ม และวางแผนการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มได้ดี มองหาโอกาสจากการได้รับโอกาสต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีอัธยาศัยที่ดี เข้ากับคนอื่นได้ง่าย ทำให้หน่วยงานต่างๆ เรียกไปร่วมงานอยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งมีมิตรภาพที่ดีจนทำให้มีเครือข่ายในการทำงาน ที่สามารถเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำซึ่งและช่วยเหลือกันและกันด้วยคุณลักษณะของผู้นำที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีผลต่อการดำเนินกลุ่มในด้านการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ทำให้สมาชิกมีความใส่ใจในงานมากขึ้น ผู้นำกลุ่มมีการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย ทำให้การทำงานภายในกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น

1.3 ด้านการตลาด การตลาดของกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1.3.1 การออกบูธสินค้าตามสถานที่ต่างๆ การดำเนินงานของกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ทำให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมและได้มีโอกาสนำสินค้าภายในกลุ่มไปจัดจำหน่ายในงาน ส่งผลให้มีคนรู้จักกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

1.3.2 การบอกปากต่อปากจากลูกค้าที่เคยอุดหนุน เช่น คนในชุมชนเอง ที่เป็นประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มในการบอกต่อกลุ่มว่ามีการจำหน่ายผ้าไหม และลูกค้าที่เคยอุดหนุนสินค้าของกลุ่มเมื่อนำไปสวมใส่ก็เหมือนเป็นการประชาสัมพันธ์ผ้าไหมของกลุ่มไปด้วย อีกทั้งเป็นผู้แนะนำให้รู้จักกลุ่มมากขึ้นเป็นต้น

1.3.3 การเข้าร่วมประกวดงานมันแกว งานประจำปีของอำเภอบรบือ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่ได้เลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านดงเค็งในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ทางกลุ่มได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดการสาวไหม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ส่งผลให้มีคนรู้จักกลุ่มมากขึ้น และสนใจสินค้าภายในกลุ่ม

1.4 ด้านการผลิต ด้านต้นทุนการผลิต ประธานกลุ่ม มีวิธีการจ่ายค่าแรง ที่ไม่ได้จ่ายค่าแรงเป็นรายวัน แต่เลือกที่จะจ่ายค่าแรงสมาชิกผู้ผลิตสินค้าเป็นรายชิ้น พิจารณาถึงศักยภาพ ทักษะและความถนัดที่แตกต่างกันอออกไปของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งรวมต้นทุนทั้งค่าแรง ค่าวัตถุดิบ และค่าวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในต้นทุนไม่เกินผืนละ 1,500 บาท เพื่อให้สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายแล้วได้กำไร เพื่อนำมาแบ่งให้ทุกส่วนอย่างคุ้มค่า ทั้งเจ้าของผลิตภัณฑ์ ค่าจ้างแรงงานสินค้ารายชิ้น ตัวแทนขาย และเข้ากองกลางของกลุ่ม การคำนวณคิดต้นทุน จะทำให้กลุ่มสามารถเข้าใจในผลิตภัณฑ์ของตนเอง และวางแผนการผลิตได้ เพื่อให้กลุ่มมีกำไร และสามารถดำเนินต่อไปได้

1.5 ด้านผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นงานฝีมือ 100 เปอร์เซ็นต์ โดยเป็นความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน โดยสินค้าที่จัดจำหน่ายคือ ผ้าไหมเป็นผืน สามารถสั่งล่วงหน้า เลือกลาย เลือกสี เลือกลักษณะของผ้าและเลือกความยาวของผ้าได้ นอกจากนั้นยังมีการจำหน่วยสินค้าทางเกษตรต่างๆ อีกด้วย เช่น มันแกว ที่เป็นพืชเศรษฐกิจท้องถิ่น เป็นต้น

ภาพที่ 3 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

2. ศักยภาพภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

2.1 ศักยภาพด้านการสนับสนุน กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยงานและการสนับสนุน

ลำดับที่	หน่วยงานที่สนับสนุน	การสนับสนุน
1	กรมหม่อนไหม ร้อยเอ็ด - สารคาม	วิธีการ ขั้นตอนตั้งแต่ การปลูกหม่อนไหม การทอผ้าไหม
2	สำนักงานเกษตรอำเภอบรบือ	การจดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบรบือ	การสนับสนุนสินค้า การตลาด การรวมกลุ่มกับเครือข่ายการทำงาน
4	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่	การพัฒนาสัมมาชีพชุมชน
5	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม	การพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์
6	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	โครงการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ

2.2 ศักยภาพด้านเครือข่ายการทำงาน จากการเข้าร่วมโครงการอมรม และกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนทำให้กลุ่ม ได้มีโอกาสทำความรู้จักกับเครือข่าย ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน และผลิตภัณฑ์ก็อยู่ในระดับเดียวกัน จึงทำให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ ช่วยเหลือการทำงานระหว่างกัน เช่น การฝากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปจำหน่าย การให้เครือข่ายช่วยขั้นตอนการผลิตในบางขั้นตอน ดังจะแสดงรายชื่อเครือข่ายในภาพที่ 4

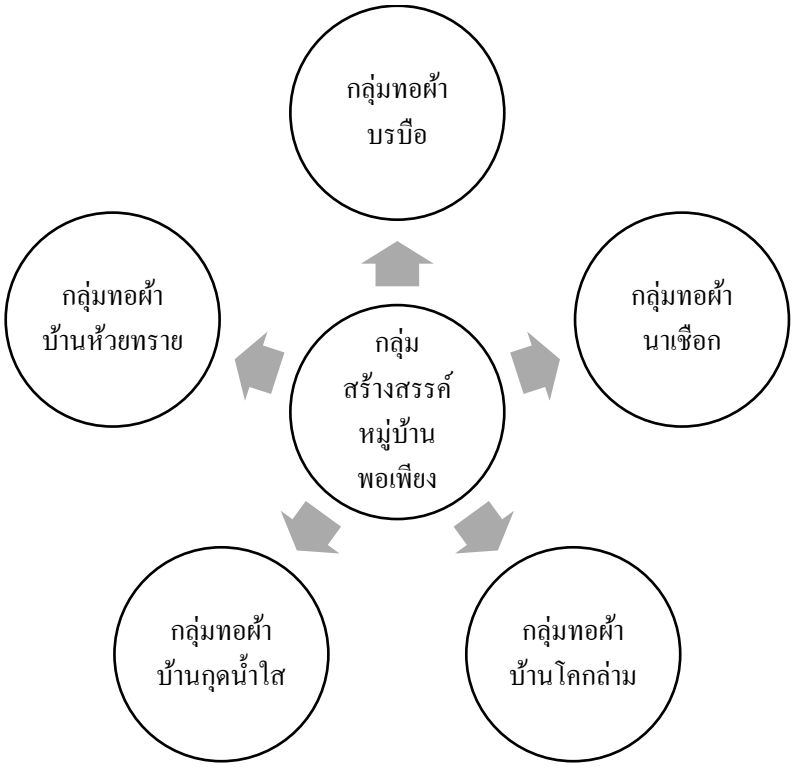

ภาพที่ 4 เครือข่ายกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7

3. การวิเคราะห์กลุ่มด้วย Business Model Canvas

การวิเคราะห์กลุ่มด้วย Business Model Canvas พบว่า กลุ่มเป้าหมายของกลุ่มมีความชัดเจน แต่ขาดความชัดเจนในเรื่องการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสารกับผู้บริโภคยังไม่เพียงพอในการเข้าถึงกลุ่ม การนำเสนอสินค้า การขาย การตลาดมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มโดยผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้เข้ากลุ่มได้แก่ ผ้าไหม ผ้าขาวม้า และผ้าพันคอ เป็นต้น แต่เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์กลุ่มยังมีน่าสนใจมากพอ เนื่องผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มอื่นๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีความน่าสนใจเฉพาะตัว เพื่อสร้างเอกลักษณ์และสร้างโอกาสทางการตลาดและการขาย การเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้นจะเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และการเอกลักษณ์ของกลุ่มมากยิ่งขึ้น โดยการนำเอาจุดแข็งภายในกลุ่มที่มีมาพัฒนาเป็นโอกาส ได้แก่การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม แต่เดิมทำเพื่อนำมาใช้ทอผ้าไหมอย่างเดียว แต่สามารถผลิตได้จำนวนมาก ก็จะสามารถขายไหมฟักสด เพื่อเป็นรายได้อีกช่องทางหนึ่งให้กับกลุ่ม แต่มีปัญหาเรื่องการจัดการ ต้องมีการศึกษาพื้นที่อย่างละเอียด และร่วมวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการปลูกครั่ง ซึ่งเป็นสัตว์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่อำเภอบรบือ ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ สามารถนำมาย้อมสีธรรมชาติได้ สีที่ได้มีลักษณะเป็นสีแดง แต่ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่นๆ อีกด้วย เช่น น้ำที่ย้อม จำนวนครั้งที่ย้อม วัสดุธรรมชาติที่นำมาผสมเพื่อให้เกิดสีต่างๆ เป็นต้น สีที่ได้มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ช่องทางการมีการเข้าร่วมบูทจำหน่ายสินค้าในงานต่างๆ อธิบายสินค้า และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริโภคทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้บริโภค

โดยรวมการบริหารจัดการของกลุ่ม มีความชัดเจน ผู้นำกลุ่มมีวิสัยทัศน์กว้างไกล วางแผนบริหารจัดการกลุ่มได้ดี รวมทั้งสมาชิกภายในกลุ่มให้ความร่วมมือการทำงานเป็นอย่างดี เนื่องจากอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดและสนิทสนมกัน จึงทำให้เชื่อมั่น เชื่อใจกันและกัน ทำให้สามารถทำงานร่วมกันง่าย จึงส่งผลให้มีหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มในด้านต่างๆ เพื่อที่จะเป็นการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งมากกว่าเดิม เพื่อที่จะสามารถดำเนินการ และพึ่งพาด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายในการทำงาน ที่เป็นผู้ที่มีส่วนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานระหว่างกัน ช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน พัฒนาเป็นเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง ซึ่งสามารถสรุปเป็นดังภาพที่ 5

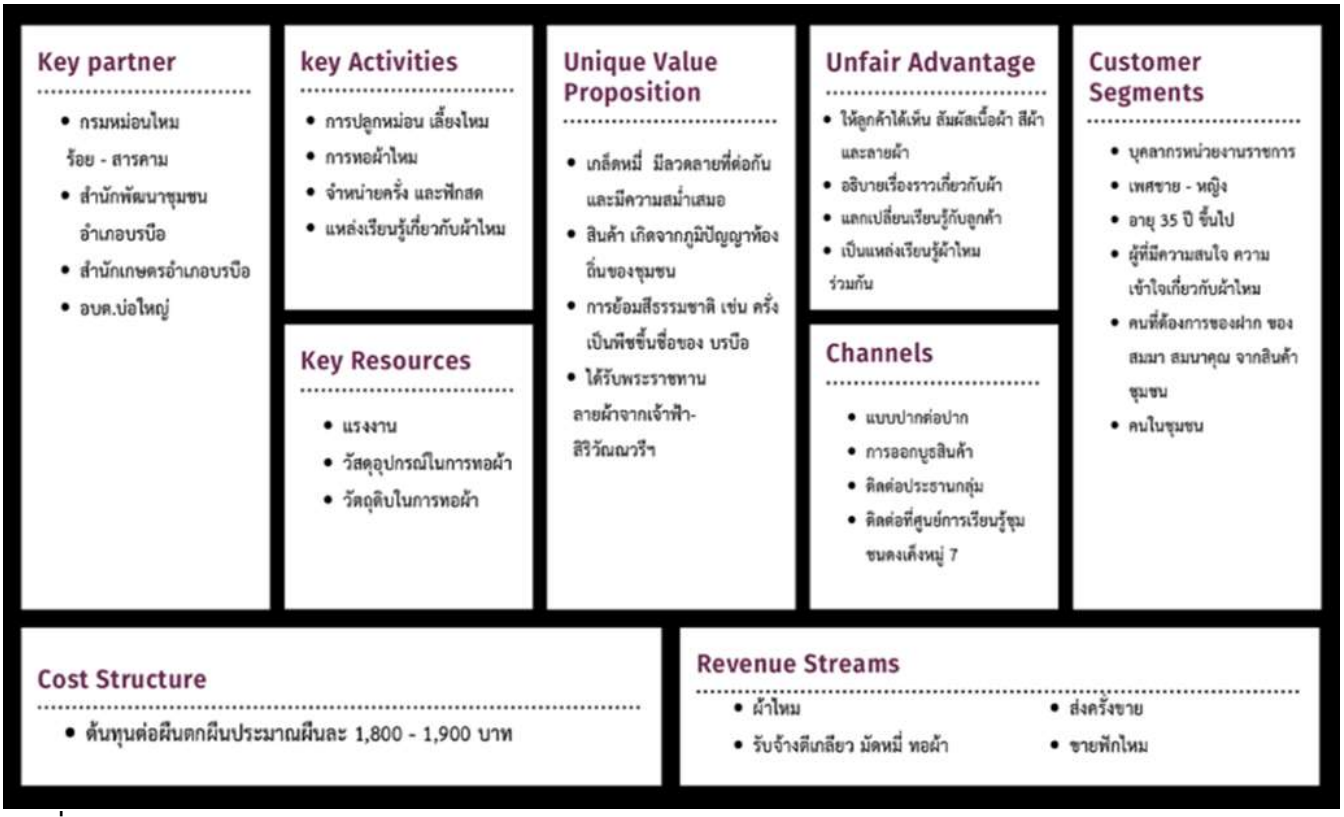

ภาพที่ 5 Business Model Canvas กลุ่ม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานกลุ่ม ประกอบไปด้วย ศักยภาพภายใน และศักยภาพภายนอก ศักยภาพภายในเกี่ยวกับคนโดยส่วนใหญ่ การบริหารจัดการคนให้ทำงานร่วมกันได้ ศักยภาพที่จะส่งผลให้บริหารจัดการกลุ่มได้ดีเริ่มจากสมาชิกในกลุ่ม มีความสนใจ และใส่ใจในงานที่ทำ ผู้นำกลุ่มก็มีส่วนช่วยในการวางแผนการทำงาน ให้มีความชัดเจนและมีแนวทางการดำเนินงานที่ตรงกัน อีกทั้งยังเป็นผู้ให้คำแนะนำ และสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกมีความใส่ใจในงานมากยิ่งขึ้น ด้านการผลิตของกลุ่ม มีความน่าสนใจ ในเรื่องการเป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชน ได้แก่ ผ้าไหม ผ้าขาวม้า และผ้าพันคอ เป็นต้น แต่ผลิตภัณฑ์ภายในกลุ่ม เป็นสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกันในตลาดเป็นจำนวนมาก อัตราการแข่งขันสูง จำเป็นที่ต้องสร้างความแตกต่าง ความเป็นเอกลักษณ์เพื่อการแข่งขันที่สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, อุทิศ สังขรัตน์ (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตทะเลสาบ เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา ผลการศึกษาพบว่าจุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนคือ มีวัตถุดิบธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการ

ผลิต แรงงานมีเพียงพอ จุดอ่อนคือด้านการตลาด ส่วนโอกาสคือความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐและความนิยมของลูกค้าในผลิตภัณฑ์จากสินค้าที่ผลิตด้วยฝีมือแรงงาน อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่สำคัญคือ ความรู้ด้านการตลาดและการบริหารจัดการโดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จะต้องอาศัยการพัฒนาโดยการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การฝึกอบรม และการพัฒนาภายในองค์กรวิสาหกิจชุมชนเอง เช่น การแสวงหาความรู้และทักษะด้านการตลาด การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการความเสี่ยง และการบริหารจัดการด้าน

การนำแนวคิดคิดวิสาหกิจชุมชนมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เข้าใจการดำเนินงาน ในรูปแบบการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น ซึ่งกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียงดงเค็งหมู่ที่ 7 ก็ได้ปฏิบัติตามรูปแบบของแนวคิดวิสาหกิจชุมชน อีกแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ แนวคิด Business Model canvas (Osterwalder, A., & Pigneur, Y., 2010) เป็นแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ธุรกิจ เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาต่างๆ การนำมาใช้กับการวิเคราะห์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ถือเป็นธุรกิจขนาดย่อม ผลการศึกษาที่ได้พบว่า สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่ม ได้ให้เห็นข้อมูลทั้งหมดในภาพรวมจาก Model 9 ช่อง ซึ่งหากสามารถเติมข้อมูลใส่แต่ละช่องได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ จะแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลแต่ละช่องมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตัวผู้ประกอบการ หรือ สมาชิกในกลุ่ม ได้มองเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มตนเองในปัจจุบัน แล้ววิเคราะห์ว่า อะไรคือจุดแข็ง จุดอ่อน ที่กลุ่มต้องปรับ หรือพัฒนา ซึ่งนั้นจะนำไปสู่การวางแผนแนวทางการพัฒนากลุ่ม กำหนดกลยุทธ์ที่สามารถตอบโจทย์ปัญหาของกลุ่มได้อย่างตรงประเด็น

องค์ความรู้ใหม่

ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ศักยภาพภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

ศักยภาพด้านการสนับสนุน
- หน่วยงาน
- การสนับสนุน

ศักยภาพด้านเครือข่ายการทำงาน
- ภาครัฐ
- ภาคเอกชน

ศักยภาพภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม
- ด้านคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม
- ด้านภาวะผู้นำ
- ด้านการตลาด
- ด้านการผลิต
- ด้านผลิตภัณฑ์

การวิเคราะห์กลุ่มด้วย Business Model Canvas
1. กลุ่มลูกค้า
2. การดูแลลูกค้า
3. ช่องทางการขาย
4. จุดเด่นของสินค้าและบริการ
5. กิจกรรมหลักในการดำเนินงาน
6. ทรัพยากรหลักในการดำเนินงาน
7. พันธมิตร/เครือข่าย
8. รายได้
9. โครงสร้างต้นทุน

ภาพที่ 6 ความรู้ใหม่ของแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานกลุ่ม

จากภาพอธิบายได้ว่า การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสร้างสรรค์หมู่บ้านพอเพียง บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จะต้องประกอบด้วยศักยภาพภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านคุณลักษณะของสมาชิกกลุ่ม ด้านภาวะผู้นำ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านผลิตภัณฑ์ ต้องดำเนินการไปพร้อมกัน อีกทั้งศักยภาพภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ศักยภาพด้านการสนับสนุน จากหน่วยงาน การสนับสนุนทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน อีกทั้งศักยภาพด้านเครือข่ายการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ และภาคเอกชน นำมาสู่การวิเคราะห์กลุ่มด้วย Business Model Canvas ประกอบด้วย กลุ่มลูกค้า การดูแลลูกค้า ช่องทางการขาย จุดเด่นของสินค้าและบริการ กิจกรรมหลักในการดำเนินงาน ทรัพยากรหลักในการดำเนินงาน พันธมิตร/เครือข่าย รายได้ โครงสร้างต้นทุน นำไปสู่การปรับแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มทั้งสิ้น ปัจจัยภายในเกี่ยวกับในเรื่องการบริหารจัดการภาย คน ที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน ผู้นำถือมีความสำคัญในการบริหารจัดการ มีทักษะการวางแผนที่ดี และพร้อมรับโอกาสในการเรียนรู้ต่างๆ จากหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน แล้วนำมาขยายต่อให้กับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มเอง ที่เป็นคนในชุมชนด้วยกัน รู้จักและใกล้ชิดกันเป็นอย่างดี มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันสามารถร่วมกันทำงานได้เป็นอย่างดี แม้ความถนัดของสมาชิกแต่ละคนจะต่างกัน แต่ต่างคนต่างช่วยเหลือ ให้คำแนะซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างลงตัว ปัจจัยภายนอกที่ผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มคือ หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนช่วยในการสนับสนุนการดำเนินของกลุ่มซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดี ที่กลุ่มได้มีโอกาส มีพื้นที่ในการฝึกประสบการณ์การทำงานของกลุ่มได้ดี มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างของหน่วยงานต่างๆ ได้เพิ่มทักษะการทำงาน และเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จะสามารถนำมาต่อยอดในการดำเนินงานภายในกลุ่ม อีกทั้งยังได้รู้จักเครือข่ายการทำงาน ที่มีการทำงานในลักษณะที่คล้ายกัน อยู่ในระดับเดียวกัน ส่งผลให้มีโอกาสได้ร่วมงาน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิด วิธีการการทำงานต่างๆ และช่วยเหลือสนับสนุนกันเป็นเครือข่าย และสิ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 ในหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลต่อการดำเนินของกลุ่มในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องด้วยหลายหน่วยงานไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ เนื่องจากปฏิบัติตามมาตรการที่ทางจังหวัดกำหนด ทำให้กิจกรรมการออกบูทจำหน่ายสินค้า ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรม และช่องทางการขายหลักของกลุ่มได้รับผลกระทบ แม้กระทั่งการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่มก็ยากขึ้น กิจกรรมต่างภายในชุมชน ที่กลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมก็ลดน้อยลง แต่กลุ่มก็มีการปรับตัวตามสถานการณ์ มีการเฝ้าระวังมากขึ้น ปฏิบัติมามาตรการที่ทางจังหวัดกำหนดในการอยู่รวมร่วมกันกับคนหมู่มาก ต่อมาอีกปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ ทรัพยากรน้ำ เนื่องจากพื้นที่วิจัย มีปัญหาด้านปริมาณน้ำไม่เพียง ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และฝนไม่ตกตามฤดูกาล ส่งผลให้การปลูกหม่อนที่ใช้เป็นอาหารของไหม ไม่เพียงพอ ทำให้เลี้ยงไหมได้ปริมาณน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากการวิจัย

หากมีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินของกลุ่ม โดยมีการจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อผู้ที่มีความสนใจที่จะเข้ามาศึกษาอีกทั้งควรให้ความสนใจในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมไปจนถึงการทอผ้าไหม เพื่อเป็นสืบทอดองค์ความรู้และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการวิจัยเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินของกลุ่มด้านการตลาด โดยมีการจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อผู้ที่มีความสนใจที่จะมาซื้อผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาชุมชน. (2560). *แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาชุมชน พ.ศ2560 – 2564*. สืบค้น 19 ธันวาคม 2564. จาก https://plan.cdd.go.th/wpcontent/uploads/sites/97/2017/05/yut60-64.pdf.

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์. (2557). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตทะเลสาบ. *วารสารวิชาการคณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 10*(1), 97-122.

ธีรพงษ์ มหาวีโร. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่10 (2550 – 2554)*. กรุงเทพฯ: เดอะบุ๊คส์.

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2563). *ศักยภาพที่มีผลต่อศักยภาพขององค์กรส่งเสริมให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง*. สืบค้น 19 ธันวาคม 2564. จาก http://www.ejobeasy.com.

อภิชาติ มหาราชเสนา. (2551) *กระบวนการจัดการกลุ่มสู่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาบ้านธูปสมุนไพร ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).

Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: a handbook for visionaries, game changers, and challengers*. England: John Wiley & Sons.